

реалізації свої унікальних природних задатків, задоволення потреб у відповідних знаннях. Із цією метою вона повинна сама вміти обирати відповідні мережі в системі соціальних комунікацій, відповідні кола співрозмовників, колег, друзів тощо. А готувати до осмисленого вибору своєї комунікації має, звісно, система державної освіти, оскільки саме в освітніх закладах формуються навички критичного мислення, володіння яким не дозволяє недобросовісним власникам медійних платформ, чатів, блогів тощо маніпулювати свідомістю учасників соціальних комунікацій.

Самозбереження унікальності людського буття забезпечується й наявністю у людини духовності, яка також закладається, починаючи з дитинства, в процесі набуття знань, засвоєння суспільних цінностей, формування особистісних моральних якостей. Проблема вибудовування і самозбереження власного Я-буття постає у сучасному соціумі в системі соціальних комунікацій як наріжна для всього українського (і не лише) суспільства.

Список використаних джерел та літератури:

1. Кримський С. Б. Запити філософських смислів. К.: Вид-во ПАРАПАН, 2003. 240 с.
2. М. Кастельс. Інтернет-галактика – Міркування щодо Інтернету, бізнесу і суспільства. К.: Вид-во ВАКЛЕР, 2007. 304 с.
3. Кримський С. Б. Заклики духовності ХХІ століття. Шляхи та перехрестя сучасної цивілізації (Людина - Культура - Постісторія). Зб. наук. праць. Філософські діалоги. К., 2009. С.3-41.

ЄРМАКОВ В'ячеслав,

кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри географії та методики її навчання Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

СУЧАСНА МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ: ЦИВІЛІЗАЦІЙНО-ГЕОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ

Сучасна міжкультурна комунікація виступає досить широкий і багатоаспектний науковий напрямок, який передбачає також

формування спеціальних компетентностей з метою уникнення міжкультурних конфліктів та успішної взаємної адаптації учасників спілкування, щоб «... успішно спілкуватися з партнерами інших культур як на побутовому, так і на професійному рівні» [1, с. 81]. Актуальність таких досліджень постійно зростає, відбиваючи стрімкі процеси міжцивілізаційних контактів, швидкість яких починає переважати адаптивні механізми взаємного пристосування представників різних культур.

Сформульоване ще у 50-х рр. ХХ ст. Е. Холлом поняття міжкультурної комунікації у наш час аналізується у різних аспектах: політологічному, мовно-лінгвістичному, психологічному, етичному та ін. При цьому необхідно брати до уваги той факт, що міжкультурна комунікація на різних історичних етапах в основі своїй мала географічні засади, оскільки відображала регіональну культурно-історичну специфіку менталітету різних народів.

Географічний аспект проявів сучасної міжкультурної комунікації в якості одного із шляхів осмислення може використовуватися цивілізаційний підхід (саме у його класичних варіантах, вміщених у працях С. Гантігтона, А. Дж. Тойнбі, О. Шпенглера та ін.). Окремі виділені цивілізаційні ареали світу являють собою певні цілісні природно-екологічні та культурно-історичні утворення, що розвиваються за законами внутрішньої динаміки, а взаємодія між ними на різних етапах історії мала як толерантний, так і конфліктний (нетолерантний) характер.

Серед головних тенденцій сучасного світового географічного простору дослідниками наголошується на подальшому загостренні конфліктів за лініями цивілізаційних розломів, тобто у контактних зонах між районами традиційних цивілізаційних впливів. Такі конфлікти мають довготривалий характер і небезпечні можливостями виникнення масштабних війн, що посилюється в умовах глобалізації [2, с. 57]. Саме зростання інтенсивності міжкультурних контактів призводить до посилення конфліктного потенціалу у структурі сучасної міжкультурної комунікації. Кожна окрема цивілізація часто поліструктурна у плані багатоетнічності,

антропологічних відмінностей, наявності багатьох держав. Кожна цивілізація виступає в якості найвищої культурної спільності та самоусвідомлення людей. Важливість розгляду сучасних процесів міжкультурної комунікації через призму цивілізаційного підходу посилюється загальносвітовими глобальними процесами трансформації ролі національних державних утворень і зростання потенціалу створення крупних регіональних наддержавних структур, які консолідуються у цивілізаційних межах. Цьому сприяють об'єктивні процеси, що відбуваються в економічній сфері сучасних суспільств.

Географічні виміри сучасної міжкультурної комунікації включають в себе також дослідження природно-ресурсної та ландшафтної основ, традиційних і сучасних соціально-економічних структур, особливостей формування політичних систем, що разом вплинуло на характер культурних особливостей народів відповідного цивілізаційного кола. Саме сфера культури виступає головним комунікативним засобом міжцивілізаційного спілкування, оскільки через неї у концентрованій формі здатні сприйматися базові цінності різних культур, а також реалізовуватися їх позитивний гуманістичний зміст.

Список використаних джерел та літератури:

1. Костенко Д.В. *Міжкультурна комунікація у сучасному світі. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка: збірник наукових праць*. 2018. № 30. С. 80-85. URL: <https://pedosvita.kubg.edu.ua/article/download>
2. Наумкіна С. *Міжкультурна комунікація як важлива компонента цивілізаційного розвитку сучасних країн. Актуальні проблеми філології і професійної підготовки фахівців у полікультурному просторі: Міжнародний журнал*. Випуск 3. Харбін : Харбінський інженерний університет, 2020 С. 56-58. URL: space.pdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/10891

ЗІРКО Лариса

*студентка 4 курсу групи 033-Філософія, Навчально-науковий
інститут філософії та освітньої політики Українського
державного університету імені Михайла Драгоманова*

РОЛЬ МИСТЕЦТВА У ВІДОБРАЖЕНІ ВІДЧУТТЯ АБСУРДНОСТІ ТА ПОШУКУ СЕНСУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Для Альбера Камю, одного із лідерів філософського напрямку абсурдизму, абсурд полягає в тому, що життя не має сенсу. “Абсурд є метафізичним станом людини у світі”, – говориться у “Міфі про Сізіфа” [1, с. 33]. Альбер Камю у своєму есе ілюструє відчуття абсурдності через образ міфічного героя Сізіфа, який у грецькій міфології засуджений богами до вічного покарання. Сізіф має невпинно котити великий валун на гору, проте кожного разу, коли він майже досягає вершини, валун знову скочується назад у долину, а цикл безглузлого піднесення і падіння повторюється безкінечно. Камю розглядає цей міф як метафору людського існування і ставить питання про його сенс та значення. “Чи варто життя того, щоб його прожити?” [1, с. 43], – Камю стверджує, що головне питання філософії.

Мистецтво надає людині засоби для вираження своїх внутрішніх конфліктів, роздумів та рефлексії над сенсом існування. “Екзистенція виявлюється, коли індивід з’ясує, ким він є, чому з’явився на світі, яким є його призначення тощо. Невміння знаходити відповіді на ці питання веде до розпачу. Едвард Мунк у відомій картині “Крик” (1893) наочно вхопив цей стан” [2, с. 320], – пише Тарас Лютий. У картині “Крик” Едварда Мунка наочно відтворено відчуття абсурдності та розпачу, яке може виникати у людини, коли вона не може знайти відповіді на складні питання життя. Образ кричущої фігури, вкритої гострими контурами і виразом відчуття паніки, допомагає відчути стан внутрішнього розпаду, відчуття безладдя і страху. Такі твори нагадують про глибину людського існування, його загадковість та невідомість.